

DECIZIE

26 octombrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Ion Druță
Maria Ghervas

examinând, fără înștiințarea participanților la proces, recursurile declarate de către Beț Maria, Roman Livia, Panait Corneliu și Radu Emanuela,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Liviei Roman, Panait Corneliu și Radu Emanuela împotriva Mariei Beț cu privire la repararea prejudiciului material și moral, și, la acțiunea Mariei Beț împotriva Liviei Roman, Panait Corneliu și Radu Emanuela cu privire la încasarea sumei cu titlu de cheltuieli de pază și gestiune a patrimoniului succesoral și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 31 martie 2016, prin care a fost respins apelul declarat de către Roman Livia, admis apelul declarat de către Beț Maria și modificată hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 21 mai 2015,

c o n s t a t ă

La 10 iulie 2014, Livia Roman a depus cerere de chemare în judecată împotriva Mariei Beț cu privire la repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii reclamanta Livia Roman a indicat că prin hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 03 aprilie 2013, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 19 septembrie 2013 și încheierea Curții Supreme de Justiție din 22 ianuarie 2014, a fost admisă în parte cererea de chemare în judecată a Mariei Beț și încasată în mod solidar din contul ei, Panait Corneliu și Radu Emanuela suma de 44266,64 lei cu titlu de cheltuieli de înmormântare și cheltuieli pentru serviciile comunale, în rest, acțiunea inițială a fost respinsă. A fost admisă în parte acțiunea reconvențională depusă de către ea, Panait Corneliu și Radu Emanuela și dispusă evacuarea Mariei Beț din bunul imobil – apartamentul nr. 95, din bd. Cuza Vodă, 17/4, mun. Chișinău, cu obligarea pârtei să transmită unui dintre succesori: Roman Livia, Panait Corneliu și Radu Emanuela, documentele ce atestă dreptul de proprietate a defunctei Sinicliu Lidia asupra imobilului nominalizat.

Sușține reclamanta că la 25 februarie 2014, Beț Maria a fost evacuată din apartamentul nr. 95, din bd. Cuza Vodă, 17/4, mun. Chișinău, ocupat de către ultima în mod abuziv și samavolnic, iar prin încheierea executorului judecătoresc Zamșa Valentina nr. 004-577r/14 din 26 februarie 2014, a fost încetată procedura de executare.

Declară Roman Livia că pîrîta Beț Maria timp de 5 ani, și anume 24 martie 2009 – 25 februarie 2014, a ocupat în mod ilegal apartamentul nr. 95, din bd. Cuza Vodă, 17/4, mun. Chișinău, până la data evacuării silite a acesteia din imobilul dat, dînsa în calitate de moștenitor legal fiind lipsită în această perioadă de a-și exercita dreptul de proprietate asupra bunului imobil nominalizat, suportând astfel prejudicii sub formă de venit ratat.

Or, în cazul în care pîrîta nu i-ar fi creat impedimente în valorificarea dreptului său de proprietate asupra imobilului în litigiu, ar fi obținut un venit minimal sub formă de plată pentru darea în chirie în sumă de 127300 lei, conform informației Bursei Imobiliare ”Lara” nr. 75/2 din 10 martie 2014.

Mai mult ca atît, pe parcursul perioadei 24 martie 2009 - 25 februarie 2014, de posesie și folosință ilegală a imobilului, Beț Maria s-a folosit și de serviciile comunale, ultima avînd datorii la acest capitol în mărime de 14488,69 lei.

Consideră reclamanta că pîrîta Beț Maria i-a cauzat un prejudiciu material în mărime totală de 141788,69 lei, ce se constituie: 127300 lei (venitul ratat) + 14488,69 lei (datoria la plata serviciilor comunale).

Concomitent, invocă Livia Roman că prin crearea impedimentelor la valorificarea dreptului său legal de proprietate asupra bunului imobil în litigiu, Beț Maria i-a cauzat și un prejudiciu moral, exprimat prin suferințe psihice, retrăiri și disconfort emoțional, pe care îl estimează în mărime totală de 100000 lei.

Astfel, cere Livia Roman încasarea din contul Mariei Beț în beneficiul ei sumei de 14488,69 lei cu titlu de datorie la plata serviciilor comunale pentru perioada 24 martie 2009 – 25 februarie 2014; 127300 lei cu titlu de venit ratat pentru perioada 24 martie 2009 – 25 februarie 2014 și 100000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Pe parcursul examinării pricinii, în calitate de coreclamanți au fost introduși în proces Panait Corneliu și Radu Emanuela, reclamanta Roman Livia completându-și pretențiile din acțiune și solicitînd încasarea în mod solidar din contul Mariei Beț în beneficiul ei, lui Panait Corneliu și Radu Emanuela sumei de 14488,69 lei cu titlu de datoriei la plata serviciilor comunale pentru folosirea apartamentului nr. 95, din bd. Cuza Vodă, 17/4, mun. Chișinău în perioada 24 martie 2009 – 25 februarie 2014; 127300 lei cu titlu de venit ratat pentru folosirea bunului imobil în perioada 24 martie 2009 – 25 februarie 2014 și 100000 lei cu titlu de prejudiciu moral. S-a invocat că în afară de ea, succesori legali ai averii defunctei Sinicliu Lidia mai sunt fratele Panait Corneliu și nepoata Radu Emanuela.

La 12 noiembrie 2014, Maria Beț a depus acțiune reconvențională împotriva Liviei Roman, Panait Corneliu și Radu Emanuela cu privire la încasarea sumei de 18 224, 65 lei cu titlu de cheltuieli de pază și gestiune a patrimoniului succesoral și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reconvenționale Beț Maria a indicat că este nepoata defunctei Lidiei Sinicliu (verișoara dreaptă a mamei sale), pe care a îngrijit-o încă din anul 1977.

Susține că la 11 septembrie 2007, Lidia Sinicliu i-a testat întreaga sa avere, inclusiv și apartamentul nr. 95 din bd. Cuza Vodă, 17/4, mun. Chișinău.

Afară de aceasta, mătușa sa mereu afirma în fața tuturor rudelor și a vecinilor că ea îi este ca o fiică și anume ei îi va testa întreaga sa avere după decesul său. Alte rude, care să îngrijească de Sinicliu Lidia, nu există.

Susține Beț Maria că după decesul lui Sinicliu Lidia – 24 martie 2009, a aflat că aceasta la 06 decembrie 2007 a revocat testamentul din 11 septembrie 2007.

Afirmă că nu a locuit în imobilul în litigiu, dar a achitat parțial cheltuielile de pază și întreținere al acestuia, și, pentru a evita pe viitor debranșările și deteriorarea iremediabilă a

stării apartamentului, în anul 2011 a schimbat contoarele de apă caldă și rece, precum și a efectuat reparația parțială a sistemului de apă și canalizare.

Indică că la 03 aprilie 2013, prin hotărârea Judecătorei Botanica, mun. Chișinău, care a fost menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 19 septembrie 2013 și încheierea Curții Supreme de Justiție din 22 ianuarie 2014, dansa a fost evacuată din spațiul locativ enunțat, care a fost transmis unui din succesorii legali ai defunctei Sinicliu Lidia, și anume Liviei Roman.

Invocă Beț Maria că succesorii legali ai defunctei Sinicliu Lidia - Livia Roman, Panait Corneliu și Radu Emanuela, îi datorează suma de 18224,65 lei, deoarece a efectuat lucrări de păstrare, întreținere și gestionare a patrimoniului succesoral - apartamentul nr. 95 din bd. Cuza Vodă, 17/4, mun. Chișinău.

Suma de 18224,65, fiind constituită din: 3379 lei pentru efectuarea lucrărilor tehnico-sanitare și 14845,65 lei pentru achitarea în parte a serviciilor comunale.

De asemenea, susține reclamanta că pârâții i-au cauzat și un prejudiciu moral pe care îl estimează în mărime de 150000 lei, deoarece pe durata procesului pârâții au avut față de ea un comportament necorespunzător, aducându-i mereu acuzații neîntemeiate și umilind-o, provocându-i astfel suferințe psihice.

Cere Beț Maria încasarea în mod solidar din contul Liviei Roman, Panait Corneliu și Radu Emanuela în beneficiul ei sumei de 18224,65 lei cu titlu de cheltuieli de pază și de gestionare a patrimoniului succesoral, precum și 150000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărârea Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 21 mai 2015, acțiunea inițială a fost admisă în parte, fiind încasată din contul Mariei Beț în beneficiul Liviei Roman suma de 51783 lei cu titlu de venit ratat, 14488 lei cu titlu de datorii la plata serviciilor comunale pentru perioada 03 martie 2012 – 25 februarie 2014; 1988,13 lei cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea acțiunii inițiale și 2000 lei cheltuieli de asistență juridică, În rest, acțiunea inițială a fost respinsă ca neîntemeiată. A fost respinsă ca neîntemeiată și acțiunea reconvențională.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 31 martie 2016, a fost respins apelul declarat de către Roman Livia, admis apelul declarat de către Beț Maria și modificată hotărârea Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 21 mai 2015, în partea încasării venitului ratat, taxei de stat și cheltuielilor de asistență juridică, cu micșorarea sumei încasate cu titlu de venit ratat de la 51783 lei până la 38190 lei, cu titlu de taxă de stat de la 1988,13 lei până la 1580 lei și cu titlu de cheltuieli de asistență juridică de la 2000 lei până la 1590 lei. A fost încasată din contul Liviei Roman în beneficiul Mariei Beț suma de 470 lei cheltuieli de asistență juridică în instanța de apel proporțional pretențiilor admise.

La 31 mai 2016, în termenul prevăzut de art. 434 CPC, Beț Maria a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, cerând admiterea acestuia, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 31 martie 2016 și hotărârii Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 21 mai 2015, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea inițială să fie integral respinsă, iar acțiunea reconvențională să fie admisă.

În susținerea recursului Beț Maria a indicat că instanțele de judecată ierarhic inferioare nu au elucidat pe deplin toate circumstanțele importante ale pricinii, concluziile acestora vin în contradicție cu probele administrate, fapt ce a adus la încălcarea esențială și aplicarea eronată a normelor de drept material.

Declară că instanțele de judecată ierarhic inferioare eronat au ajuns la concluzia de a încasa prejudiciul material doar în beneficiul Liviei Roman, având în vedere că ultima împreună cu Panait Corneliu și Radu Emanuela au moștenit a câte 1/3 cotă-parte din averea

successorală a defunctei Sinicliu Lidia - apartamentul nr. 95 din bd. Cuza Vodă, 17/4, mun. Chișinău, respectiv instanța de apel, modificând hotărârea primei instanțe, urma să micșoreze sumele încasate în beneficiul Liviei Roman proporțional 1/3 cote-părți moștenite din imobilul în litigiu, și anume de la 38190 lei până la 12730 lei cu titlu de venit ratat; de la 14488 lei până la 4829,4 lei cu titlu de datorii pentru serviciile comunale; de la 1580 lei până la 527 lei taxa de stat și de la 1590 lei până la 530 lei cheltuieli de asistență juridică.

Menționează că instanțele de judecată ierarhic inferioare nu au aplicat la speța dată prevederile art. 1524 Cod civil, având în vedere că a suportat cheltuieli pentru întreținerea și gestionarea bunului imobil enunțat, or, prin prisma normei de drept vizate, ea este în drept să pretindă restituirea integrală a capitalului investit în averea successorală, și anume a cheltuielilor de achitare parțială a serviciilor comunale pentru apartament și cheltuielile suportate pentru reparația necesară a rețelelor interioare de apeduct și canalizare.

Indică că ea nu a locuit în apartamentul litigios, dar i-a asigurat paza și păstrarea în bună stare a acestuia, evitând în așa mod deteriorarea pe viitor al acestuia, respectiv intimității sunt obligații să-i restituite toate cheltuielii suportate în acest sens.

La 13 iunie 2016, și Roman Livia, Panait Corneliu și Radu Emanuela, prin intermediul reprezentantului lor – avocatul Igor Coban în baza mandatului seria MA nr. 0524269 din 08 octombrie 2014, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 31 martie 2016 și hotărârii Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 21 mai 2015, în partea respingerii acțiunii inițiale cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii lor.

În susținerea recursului Roman Livia, Panait Corneliu și Radu Emanuela au invocat că instanța de apel eronat au considerat că Livia Roman are dreptul la compensarea venitului ratat doar pe perioada 04 august 2012 - 25 februarie 2014, adică după 6 luni de la deschiderea succesiunii, având în vedere că apartamentul nr. 95 din bd. Cuza Vodă, 17/4, mun. Chișinău s-a aflat în posesia nelegitimă a intimatei Beț Maria în perioada după decesul Lidiei Sinicliu 24 martie 2009 – 25 februarie 2014, când a avut loc evacuarea ultimei din imobilul dat, fapt constatat prin hotărâre judecătorească irevocabilă, ceea ce prin prisma prevederilor art. 123 alin. (2) CPC, nu mai necesită a fi dovedit.

Indică că instanța de apel deși a confirmat faptul posesiei nelegitime a intimatei-pârte asupra imobilului litigios în perioada 24 martie 2009 - 25 februarie 2014, totuși nu a dispus încasarea din contul ultimei în beneficiul lor a venitului ratat pe această durată de timp.

Susțin că atât modificarea prin micșorare a sumei venitului ratat, cât și neadmiterea acțiunii referitoare la venitul ratat pe perioada 24 martie 2009 - 25 februarie 201, reprezintă inevitabil o lezare a dreptului lor de proprietate asupra spațiului locativ litigios.

Referitor la compensarea prejudiciului moral, recurenții au invocat că reieșind din prevederile art. 1422 alin. (1) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

Consideră că privarea lor de dreptul de proprietate sau acțiunile care atentează la bunurile dobândite prin lege cad sub incidența sintagmei ”alte cazuri prevăzute de lege”, cu atât mai mult că, compensarea prejudiciului moral ca urmare a lezării dreptului de proprietate este garantat și de către Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele dosarului atestă că copia deciziei Curții de Apel Chișinău din 31 martie 2016 a fost expediată în adresa Liviei Roman, Panait Corneliu și Radu Emanuela, precum și avocatului acestora - Igor Coban, la 12 aprilie 2016 (f.d. 245 vol. II), însă lipsesc date (aviz de recepție) când a fost recepționată de către recurenți.

În circumstanțele relevate, recursul declarat de către Roman Livia, Panait Corneliu și Radu Emanuela, prin intermediul reprezentantului lor – avocatul Igor Coban, la 13 iunie 2016, se consideră depus în termenul prevăzut de lege.

La 29 iunie 2016, în adresa intimatei Beț Maria a fost expediată copia recursului declarat de către Roman Livia, Panait Corneliu și Radu Emanuela, iar în adresa ultimilor copia recursului declarat de către prima, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței.

La 28 iulie 2016, Beț Maria a depus referință, solicitând respingerea recursului declarat de către Roman Livia, Panait Corneliu și Radu Emanuela, invocând că aceștia nu sunt în drept să solicite repararea prejudiciului sub formă de venit ratat, întrucât nu sunt subiecți ai antreprenorialului, care și-au propus realizarea de venituri prin dare în chirie a locuinței.

De asemenea, susține intimata, atât decizia instanței de apel, cât și hotărârea primei instanțe, sunt perfect legale și întemeiate, în partea respingerii pretenției recurenților-reclamanți privind compensarea prejudiciului moral, or, acesta urmează a fi încasat doar în cazurile expres prevăzute de lege, ceea ce în prezenta speță nu se atestă.

La 01 august 2016, și Roman Livia, Panait Corneliu și Radu Emanuela, prin intermediul avocatului Coban Igor, au depus referință, solicitând respingerea recursului declarat de către Beț Maria, cu menținerea deciziei Curții de Apel Chișinău din 31 martie 2016 și hotărârii Judecătoriai Botanica, mun. Chișinău din 21 mai 2015, în partea respingerii integrale a acțiunii reconvenționale, pe care le consideră legale și întemeiate, invocând că instanțele de judecată ierarhic inferioare în această latură au verificat minuțios toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii, dând o apreciere corectă tuturor probelor prezente la actele pricinii cu respectarea normelor de drept material și de drept procedural.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 28 septembrie 2016, recursurile declarate de către Beț Maria, Roman Livia, Panait Corneliu și Radu Emanuela au fost considerate admisibile.

Reieșind din prevederile art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs și obiecțiile expuse în referință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile urmează a fi admise, cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și remiterea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Conform art. 239 CPC, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședința de judecată.

Potrivit art. 373 alin. (1) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în prima instanță.

Reieșind din prevederile art. 390 alin. (1) CPC, decizia instanței de apel trebuie să conțină: a) denumirea instanței care a emis decizia, completul de judecată; b) locul și data pronunțării deciziei; c) numele sau denumirea apelantului și calitatea lui procedurală; d) expunerea succintă a hotărârii primei instanțe, a motivelor cererii de apel, a noilor probe, lămuririle participanților la procesul în apel; e) motivele concluziilor instanței de apel și referirea la legea guvernantă; f) concluziile instanței de apel în urma examinării apelului.

Din suportul probatoriu prezent la materialele dosarului rezultă că la 10 iulie 2014, Livia Roman a depus cerere de chemare în judecată împotriva Mariei Beț cu privire la repararea prejudiciului material și moral.

Pe parcursul examinării pricinii, în calitate de coreclamanți au fost introduși în proces Panait Corneliu și Radu Emanuela, reclamanta Roman Livia completându-și pretențiile din acțiune și solicitând încasarea în mod solidar din contul Mariei Beț în beneficiul ei, lui Panait Corneliu și Radu Emanuela sumei de 14488,69 lei cu titlu de datoriei la plata serviciilor comunale pentru folosirea apartamentului nr. 95, din bd. Cuza Vodă, 17/4, mun. Chișinău în perioada 24 martie 2009 – 25 februarie 2014; 127300 lei cu titlu de venit ratat pentru folosirea bunului imobil în perioada 24 martie 2009 – 25 februarie 2014 și 100000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

În același timp, la 12 noiembrie 2014, Maria Beț a depus acțiune reconvențională împotriva Liviei Roman, Panait Corneliu și Radu Emanuela, solicitând încasarea în mod solidar din contul ultimilor în beneficiul ei sumei de 18224,65 lei cu titlu de cheltuieli de pază și de gestionare a patrimoniului succesoral, precum și 150000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 21 mai 2015, acțiunea inițială a fost admisă în parte, fiind încasată din contul Mariei Beț în beneficiul Liviei Roman suma de 51783 lei cu titlu de venit ratat, 14488 lei cu titlu de datorii la plata serviciilor comunale pentru perioada 03 martie 2012 – 25 februarie 2014; 1988,13 lei cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea acțiunii inițiale și 2000 lei cheltuieli de asistență juridică. În rest, acțiunea inițială a fost respinsă ca neîntemeiată. A fost respinsă acțiunea reconvențională ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 31 martie 2016, a fost respins apelul declarat de către Roman Livia, admis apelul declarat de către Beț Maria și modificată hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 21 mai 2015, în partea încasării venitului ratat, taxei de stat și cheltuielilor de asistență juridică, cu micșorarea sumei încasate cu titlu de venit ratat de la 51783 lei până la 38190 lei, cu titlu de taxă de stat de la 1988,13 lei până la 1580 lei și cu titlu de cheltuieli de asistență juridică de la 2000 lei până la 1590 lei. A fost încasată din contul Liviei Roman în beneficul Beț Maria suma de 470 lei cheltuieli de asistență juridică în instanța de apel proporțional pretențiilor admise.

În speță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră soluția instanței de apel dată în prezentul litigiu drept una abuzivă și superficială, or, aceasta a omis să examineze și să se expună și în privința apelului declarat de către Panait Corneliu și Radu Emanuela.

În acest sens, se reține că, nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 26 mai 2016, Roman Livia, Panait Corneliu și Radu Emanuela, prin intermediul reprezentantului lor –

avocatul Coban Igor, au depus cerere de apel nemotivată (f.d. 143, vol. II), iar la 10 decembrie 2015, a fost prezentată și partea motivată a acesteia (f.d. 182-183, 187, vol. II).

Dreptul avocatului Coban Igor de a ataca hotărârea Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 21 mai 2015, din numele celor 3 recurenți-apelanți Roman Livia, Panait Corneliu și Radu Emanuela, rezultă și din mandatul seria MA nr. 052469 din 08 octombrie 2014 (f.d. 16, vol. II).

Faptul soluționării doar a cererii de apel declarată de către Roman Livia rezultă atât din conținutul deciziei recurate a Curții de Apel Chișinău, cât și din procesele-verbale ale ședințelor de judecată a instanței de apel din 18 februarie 2016, 17 martie 2016 și 31 martie 2016 (f.d. 189-190, 214-217, vol. II).

Afară de aceasta, din conținutul proceselor-verbale nominalizate, reiese că în procesul dat de judecată lui Panait Corneliu și Emanuelei Radu le-a fost atribuită doar calitatea procesuală de intimăți, fără a fi specificat faptul că acești sunt concomitent și apelanți.

La actele pricinii nu se atestă probe că Panait Corneliu și Emanuelei Radu au depus cerere de retragere a cererii lor de apel.

Prin urmare, instanța de apel contrar circumstanțelor enunțate, în decizia din 31 martie 2016, s-a expus exclusiv doar asupra apelului declarat de către Roman Livia, neexaminând și apelul declarat de către Panait Corneliu și Radu Emanuela, încălcând în așa mod dreptul ultimilor la un proces echitabil.

Se reiterează că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre și decizie motivată. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

Potrivit unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiuni, precum și argumentelor invocate de către părți întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora (speța Garcia Ruiz c. Spaniei, hotărârea din 21 ianuarie 1999).

Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți (principiul nr. 6 al Recomandării nr. R (84)5 privind principiile de procedură civilă menite pentru ameliorarea funcționării justiției, adoptată la 28 februarie 1984 de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei), ceea ce la cazul prezentei spețe este lipsă.

Or, în cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit la cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat acțiunea posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a dreptului la un proces echitabil (speța Hiro Balani c. Spaniei, hotărârea din 09 decembrie 1994).

Pe cale de consecință, instanța de recurs concluzionează asupra necesității admiterii recursurilor declarate de către Maria Beț, Livia Roman, Panait Corneliu și Radu Emanuela, casării deciziei Curții de Apel Chișinău din 31 martie 2016 și remiterii pricinii spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecători, având în vedere că instanța de apel a omis să examineze și să se expună în privința apelului declarat de către Panait Corneliu și Radu Emanuela.

Din considerentele menționate, și, ținând cont de faptul că decizia instanței de apel nu satisface standardele procedurale ale legalității și temeiniciei unui act judecătoresc, omisiune care nu poate fi corectată de către instanța de recurs la examinarea pricinii în ordine de recurs, și, reiterând lipsa temeiurilor legale de a restitui cauza spre rejudecare în prima instanță (art. 432 alin. 3 lit. d) și f) CPC), Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursurile declarate de către Maria Beț, Livia Roman, Panait Corneliu și Radu Emanuela, a casa integral decizia Curții de Apel Chișinău din 31 martie 2016, cu remiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecători.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând pricina, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admit recursurile declarate de către Beț Maria, Livia Roman, Panait Corneliu și Radu Emanuela.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 31 martie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Liviei Roman, Panait Corneliu și Radu Emanuela împotriva Mariei Beț cu privire la repararea prejudiciului material și moral, și, la acțiunea Mariei Beț împotriva Liviei Roman, Panait Corneliu și Radu Emanuela cu privire la încasarea sumei cu titlu de cheltuieli de pază și gestiune a patrimoniului succesoral și repararea prejudiciului moral, cu remiterea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Iurie Bejenaru

Ion Druță

Maria Ghervas